

Elfte söndagen efter trefaldighet, Luk 18:9-14, Tro och liv

Inledning

I den här predikan kommer jag att ta upp några svåra frågor. Tyvärr är det väl annars så att det är de frågor som är svårast att svara på som också sällan ställs. Men det innebär också att svaren inte kan vara klara utan en del av ett försök att komma framåt. Jag vill absolut inte sätta punkt med någon debatt utan tvärtom bidra till att några steg till kan tas mot ett mer grundlagt ställningstagande.

I dagens text ställs frågan om hur vi bör leva vårt kristna liv. Bönen blir en portal där de båda huvudpersonernas sätt att be får representera olika sätt att leva sin tro. Liknelsen ställer frågor om tro och liv. Två storheter som hör samman. Liksom många andra gånger i Lukas evangelium får en av de svaga och nedvärderade i samhället visa oss det goda exemplet.

Till några som litade på att de själva var rättfärdiga och som såg ner på alla andra riktade han denna liknelse: "Två män gick upp till templet för att be, den ene var farisé, den andre tullindrivare. Farisen ställde sig och bad för sig själv: "Jag tackar dig, Gud, för att jag inte är som andra människor, tjuvar och bedragare och horkarlar, eller som tullindrivaren där. Jag fastar två gånger i veckan, jag lämnar tionde av allt jag köper." Men tullindrivaren stod avsides och vågade inte ens lyfta blicken mot himlen utan slog med händerna mot bröstet och sade: "Gud, var nådig mot mig syndare" Jag säger er: det var han som gick hem rättfärdig, snarare än den andre. Ty den som upphöjer sig skall bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig skall bli upphöjd." (Luk 18:9-14)

De båda männen går till templet för att be. Fariséen med ett stort självförtroende och tullindrivaren med böjt huvud. Fariséen är nöjd med sig själv. Han tackar Gud för att han är så förträfflig. Det är aldrig någon tvekan om att han tror sig kunna leva rättfärdigt utan någon hjälp av Gud. Men det är tullindrivaren som desperat inte ens känner sig värdig att knäppa händerna eller lyfta blicken mot himlen som går därifrån rättfärdig.

Man kan lätt missta tullindrivarens exempel för ett enkelt och öppet sökarvänligt föredöme som kyrkan bör ta efter. En öppenhet där vi inte som Fariséen stirrar oss blinda på det yttre utan gör vägen till evangeliet så bred som bara går. Men tullindrivaren är inte ett exempel på att vem som helst oavsett liv och tro har en plats i Guds rike eller en kristen församling. Tullindrivaren drivs av en stor syndanöd och vänder sig till Gud för att han inte tror sig kunna leva rättfärdigt själv.

Det är inget exempel på flumreligion där vi kan sätta på en lovsångskiva, lägga spikmattor i kyrkgången och kalla till kristen meditation. Mannen har en genuin längtan efter Gud och inser sin egen synd. Och jag skulle säga att det visar ett krav som är enormt. Hur lätt är det att ödmjuka sig, erkänna sina synder och sin oförmåga att klara sig själv? Hur svårt är inte det i ett samhälle som predikar individens oändliga möjligheter. Det är ett högt krav som visar vad som krävs för att vara en del av Guds rike. Och just eftersom det är ett så enormt krav måste vi vara försiktiga med vilka ytterligare krav vi ställer.

Jesus liknelse är en utmaning som väcker tre uppmaningar och frågor för oss som kristen församling. Tre tankar som också kan räta ut den skeva bild som många har av den kristna församlingen som trångsynt och fördömande.

1/ Våga ifrågasätta vad som faktiskt är synd

Den första frågan som Jesus liknelse ställer är ”vad som faktiskt är synd”? Vi kan aldrig bli en öppen kyrka som lockar till sig människor som tullindrivaren om vi har farisén som ideal. Det funkar inte att säga att ”du är välkommen som du är, ingen av oss är perfekt, men vi strävar alla efter att bli det. Vi kan inte nöja oss med att tycka att det är okej att riva höjdhoppsribban, det finns ju förlåtelse, utan vi måste också sänka ribban. Det handlar inte om att acceptera också den som har synd i sitt liv. Det hade varit enkelt eftersom vi vet att vi alla har det. Det handlar om att också våga ifrågasätta vad som är synd

Sen handlar det inte om att släppa alla gränser. Tullindrivaren är inte ett exempel på en som blir rättfärdig trots att han lever i synd, utan en som blir det trots att andra tycker att han gör det. Men vad som är synd kan inte bara tas för givet. När syndakatalogen försvann blev en del kvar. Inget fel i det, men problemet är att diskussionen om synderna försvann. De blev till självklarheter ingen behövde ta upp eftersom ingen heller bröt mot dem, åtminstone inte öppet.

Liknelsen ställer frågan vad som krävs för att bli rättfärdig och svaret som ges är ödmjukhet.

Om någon skulle stå och röka på kyrktrappan innan gudstjänsten eller köra iväg till pubben efter mötet skulle vi känna att det är fel. Vi har nog inga riktigt bra förklaringar till varför det är fel men det känns ju så tydligt. Det är nog tur att vi inte har så bra förklaringar eftersom just de två inslagen är naturliga för våra frikyrkliga syskon i exempelvis Tyskland och England.

Vi vill så gärna vara en kyrka där tullindrivarens enkla men genuina tro är i centrum, och lyckas nog ofta också med det. Men samtidigt kräver vi i våra

församlingar inte sällan ett livsmönster som är Fariséns. Fariséerna levde inte bara efter de regler som lagen föreskrev, som att fasta vissa dagar och ge tionde från en viss del av inkomsten. Nej för att visa att man just var Farisé gav mannen tionde av allt och fastade två dagar i veckan. För att visa att han inte var som de andra.

Att vara rättfärdig är ett viktigt tema i hela bibeln. Det innebär att man lever enligt Guds ordning och att man tar emot dom och förlåtelse för det i livet som är fel. Man kan nog närmast jämföra ordets betydelse i texten men det sätt som vi använder ordet kristen. När vi kallar någon kristen menar vi att den människan tror på vissa gemensamma trossatser och lever ett liv enligt vissa ordningar. Men frågan är vad som ingår i Guds ordning. Ett problem är att vi har ett mycket mer känslomässigt än intellektuellt engagemang i den frågan. Vi känner mycket tydligare att något är fel än vad vi kan förklara varför det är så.

Jag tror man kan dela upp vår etik, det sätt vi förväntar att en kristen lever på, i tre kategorier.

Den första kategorin är det jag redan varit inne på i exemplet med cigaretter och alkohol. Kulturella traditioner med ingen eller tveksam biblisk grund. Visst finns det biblisk grund mot att dricka sig berusad men ingen mot att dricka alkohol alls.

Den andra gruppen är sådant vi har bibliskt stöd för som tionde eller förbud mot homosexualitet. Men svårigheten med den här kategorin är att det går att tolka bibeln väldigt olika och att vi dessutom bortser från vissa saker som Paulus säger men inte andra. Vi gör det klart att det var kulturellt inflytande tillsammans med en radikal missionsiver som fick Paulus att be kvinnorna i Korinth att tåga. Men att det Paulus skriver om homosexuella är en evig sanning.

Nu tror jag att man kan komma fram till mer eller mindre troliga tolkningar men vi behöver ändå möta dessa frågor med ödmjukhet.

Och så finns det den kategori av frågor som är solklara eftersom de genomsyrar hela bibeln och Jesus liv. Att bry sig om andra och särskilt de svaga är en sådan självklarhet. Problemet är att en sådan självklar sannig inte alltid får lika stort utrymme som en mer tveksam från den förra kategorin.

Jesus ställer ett väldigt högt krav på den som vill komma till honom. Men det handlar också om en befrielse. Du måste lämna dig själv, inse att bara Jesus kan ge mig verklig frid. Vi ska inte förminska den utmaning som Jesus ställer men inte heller ställa upp egna villkor.

2/ Vilka krav finns det för den som vill följa Jesus?

Den andra frågan blir då vilka krav det finns för den som vill följa Jesus? Det är tankvärt att det bara är två gånger som människor hindras från att följa Jesus på grund av saker i deras liv. Vid det ena tillfället är det en son som först vill hinna med att begrava sin far. Och vid det andra är det en förmögen man som inte vill lämna sin rikedom. Inte någon gång hindras eller stoppas någon av att han eller hon lever på ett felaktigt sätt. Människor kan uppmanas att sluta synda, men det är först efter att de mött och blivit upprättade av Jesus. Det finns sunda frågetecken kring att ha någon i församlingens ledning som lever ett liv som bibeln tydligt är kritisk mot. Men också där ska vi vara försiktiga. Aldrig låta oss hamna i den första kategorins kulturella gränser. Och ta tid för samtal, bibelläsning och bön när det handlar om något från den andra kategorin.

Jag skulle önska att vi kunde vara en öppen kyrka där var och en som kommer inför Gud i ödmjukhet har en plats. Sen kan ett gemensamt samtal med bibeln

och bönen som hjälp inledas för att försöka förstå hur vi ska leva. Och hur mycket vi måste tycka lika. Den här konformiteten är verkligen något som retar mig. Vi är kallade att vara syskon med varandra, inte att bli varandras kloner. Det är inte vi som äger församlingen och därför ska vi vara väldigt försiktiga med att låsa dess dörrar. Mötet med Jesus är grunden för rättfärdighet, sen är det kristna livet en mognadsprocess där vi alla får sträva efter att bli mer lika Jesus.

3/ Inse att livet som troende handlar om en vandring inte ett trolleri.

Liknelsen handlar alltså om vilka ordningar som krävs för att bli rättfärdig, inte bara för att kunna nalkas möjligheten. Inte bara att våga släppa in någon med annan livsstil än den vi traditionellt har i vår församling, utan att se den som kommer i ödmjukhet inför Gud som helt och fullt kristen också med ett annat liv än det jag har valt. Livet som troende är inget hämtat från en Harry Potter film där ett slag med trollstaven förvandlar oss.

Det kristna livet framstår i bibeln mycket mer som en vandring. En mognadsprocess som pågår hela livet. Då är det också naturligt att vi är på olika ställen. Men utgångspunkten, starten, är lika fullt troende som målet. Vi tror att det händer något med en människa när han eller hon möter sin skapare. När Jesus får hela den relation som varit bruten. Att det leder till ett nytt liv. Men vad gör vi när ett sådant liv innehåller samboboende eller homosexualitet. Var står vi då?

Står vi som Fariséen och tackar Gud för att just jag kan leva ett bättre kristet liv. Tillåter vi personen att komma in i kyrkan, som tullindrivaren fick komma in i templet. Men låter dem stå vid sidan av. Eller står vi som en tullindrivare bredvid andra tullindrivare och söker Gud. Tillsammans i samma församling.

Hur lika måste vi tycka, hur lika måste vi leva för att kunna dela tron och församlingen. Kan templet dit en man med förkastligt liv kunde gå för att söka Guds rättfärdighet vara ett exempel för oss. Eller vill vi vara ett parti som likt fariséerna sätt upp ytterligare regler som kan urskilja oss från de andra? Öppnade inte Jesus upp det allra heligaste när han dog, ska vi då sätta upp andra hinder för vår gemenskap?

Avslutning

Livet är inte bara något som ska kontrolleras av tron. Det är en gåva från Gud där tron ska blomma. Och när vi sätter upp krav som fäller livets verklighet riskerar vi att lämna livet utanför tron. Och det riskerar inte bara att göra församlingen till en plats dit inte livet får följa med, utan det riskerar också att hindra tron från att följa med ut i livet och där möta andras liv. Var vi ska dra gränserna är något vi måste be och samtala om. Men det är helt klart att det exempel som Jesus ger är allt annat än ett nålsöga, förutom för den grupp som vi globalt sett tillhör då, nämligen de rika.